

Aan de leden van de Vaste commissie voor VWS
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Per e-mail via: cie.vws@tweedekamer.nl

Datum
19 april 2023
Contactpersoon
Jan Visscher
Ons kenmerk

Bijlage(n)
Telefoon
06-13203391
Uw kenmerk

Onderwerp
Commissiedebat Jeugdbeleid 20 april a.s.

Geachte woordvoerders Jeugd,

Het gisteren gepresenteerde principeakkoord tussen Rijk en VNG over de financiële kaders voor de Hervormingsagenda Jeugd is voor ons aanleiding om een aanvulling te sturen op onze brief¹ van 6 april jl. voor het commissiedebat Jeugdbeleid van 20 april. Als vertegenwoordigers van cliënten, professionals en aanbieders in de jeugdhulp en jeugdbescherming, reageren we graag op dit akkoord en vragen we aandacht voor de zorgen die we daarbij hebben.

Noodzakelijke stap

Het proces rond de Hervormingsagenda Jeugd heeft twee keer langdurig stil gelegen door een conflict tussen Rijk en gemeenten over de financiën. Zolang het proces stil lag, was er geen vooruitgang, dus in die zin is het natuurlijk goed dat het conflict tussen Rijk en gemeenten eindelijk uit de wereld is. Dit is een gewenste en noodzakelijke stap richting een gedragen Hervormingsagenda Jeugd. Nu kunnen we snel weer met elkaar om tafel om over de inhoudelijke verbeteringen te spreken die daarin thuishoren. Toch baren de financiële afspraken in het principeakkoord ons ook zorgen.

Uitstel, maar geen afstel

Rijk en VNG hebben afgesproken dat in 2024 en 2025 de besparingen met in totaal 385 miljoen euro worden "verzacht". Wat niet expliciet wordt benoemd, maar wel logisch voortvloeit uit deze formulering, is dat dit in 2026 alsnog tot een forse 'inhaal'-bezuinigingsslag leidt. De bezuinigingen die in 2024 en 2025 nog niet doorgevoerd worden, gaan per 2026 alsnog in, samen met de in de eerdere uitspraak van de Commissie van Wijzen² al geplande bezuiniging (van 391 miljoen euro). De aanvullende bezuiniging van 511 miljoen euro uit het coalitieakkoord gaat in 2025 in en komt hier dus nog bij. In het kort: ten opzichte van de huidige situatie, leveren gemeenten ook met dit principeakkoord in 2026 maar liefst 1,1 miljard euro in op hun jeugdzorgbudget. Ook is nog altijd niet duidelijk hoe de bezuiniging van 511 miljoen euro uit het coalitieakkoord ingevuld gaat worden. Voorstellen die de professionele autonomie begrenzen, zijn onwenselijk. Professionals moeten kunnen blijven handelen conform hun professionele standaard.

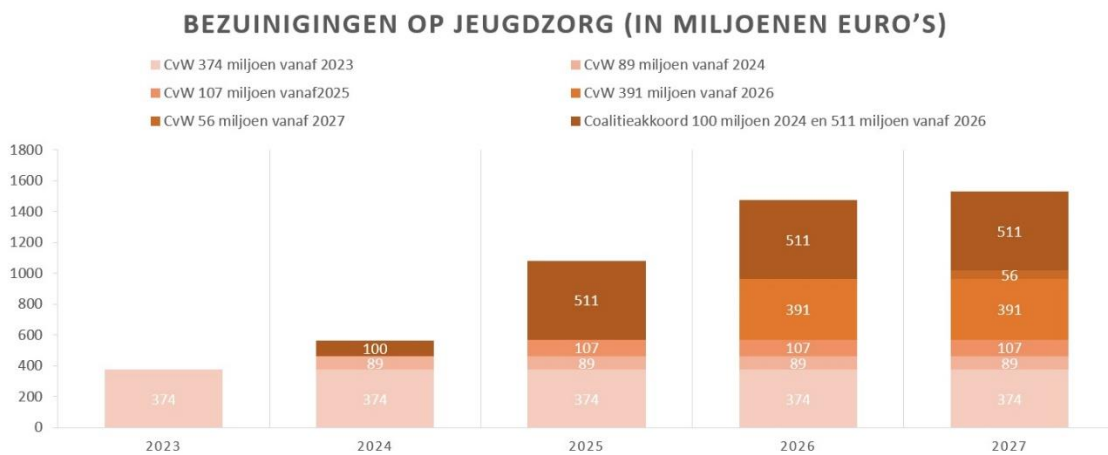
¹ <https://www.jeugdzorgnederland.nl/wp-content/uploads/2023/04/Brief-Driehoek-tbv-CD-Jeugdbeleid-20-april-2023.pdf>

² <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-1955752d-f98c-40d5-afa6-8fec5228744a/pdf>

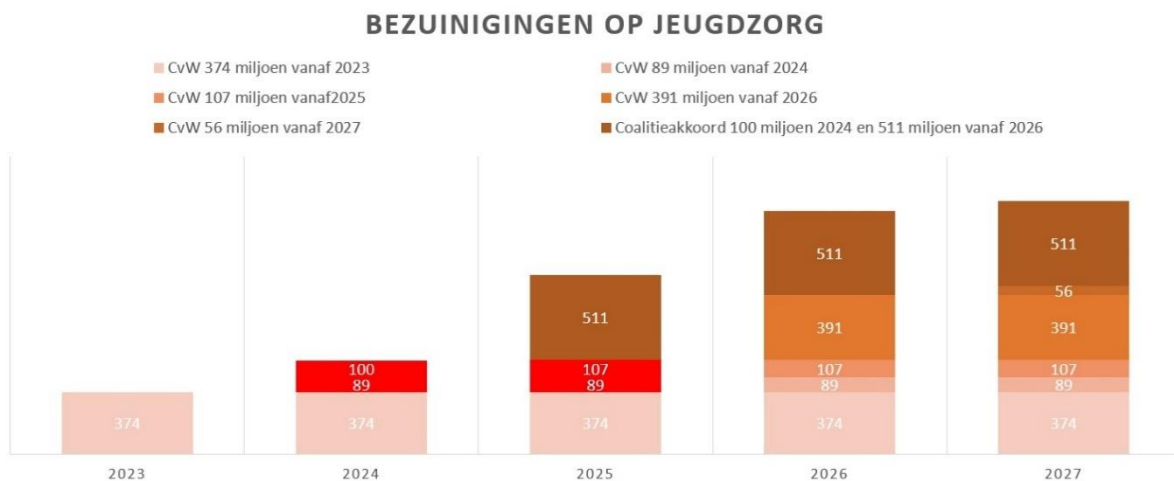
Toelichting bij financieel kader

- De structurele bezuiniging van 89 miljoen euro die vanaf 2024 in zou gaan volgens de tabel³ van de Commissie Van Wijzen wordt voor 2024 en 2025 geschrapt, maar gaat alsnog in 2026 in.
- De structurele bezuiniging van 107 miljoen euro die in 2025 in zou gaan, wordt voor 2025 geschrapt, maar wordt in 2026 alsnog doorgevoerd.
- De structurele bezuiniging van 391 miljoen euro die vanaf 2026 in zou gaan volgens de tabel van de Commissie van Wijzen, blijft gewoon staan.
- De optelsom hiervan: een bezuiniging van 587 miljoen euro (ten opzichte van nu) in 2026.
- De extra bezuiniging van 511 miljoen euro uit het coalitieakkoord zou gefaseerd ingaan: 100 miljoen euro in 2024 en 411 miljoen daar bovenop (dus totaal 511 miljoen euro) in 2025. De bezuiniging van 100 miljoen euro in 2024 vervalt, maar de bezuiniging van 511 miljoen euro vanaf 2025 blijft staan.
- Ten opzichte van de huidige situatie betekent dit dat er, na het principeakkoord, een bezuiniging van 511 miljoen euro voor 2025 en daar boven op een bezuiniging van 587 euro voor 2026 gepland staan.

Situatie vóór het principeakkoord: Commissie van Wijzen & coalitieakkoord

Situatie ná het principeakkoord: de felrood gearceerde bezuinigingen vervallen

³ <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-1955752d-f98c-40d5-afa6-8fec5228744a/pdf>

Transformatie vraagt meerjarenperspectief

Het vooruitzicht van de enorme bezuiniging in 2026 is een bedreiging voor de inhoudelijke ambities in de Hervormingsagenda Jeugd. Gemeenten moeten een sluitende meerjarenbegroting maken. De transformatieopgave voor de sector vraagt om langer lopende contracten met gemeenten. Met de onzekerheid over het toekomstige budget is het zeer de vraag of gemeenten die contracten nu durven te sluiten. Terwijl dat een van de randvoorwaarden is om tot daadwerkelijke verbetering van de jeugdzorg te komen. Dat in 2026 nieuwe gemeenteraden gekozen worden en nieuwe colleges gevormd moeten worden, maakt het extra kwetsbaar dat de bezuiniging in 2026 zo fors is. Ook op landelijk niveau, met steeds langer durende kabinetformaties, maken we ons zorgen over de slagkracht van het kabinet om bij te kunnen sturen in 2025 en 2026.

SER-advies niet gevolgd

Sowieso betreuren we het dat niet is geluisterd naar het advies⁴ van de Sociaal Economische Raad om éérst te kijken wat er nodig is en daarna pas een 'adequaat en toereikend' financieel kader vast te stellen. De financiële afspraken mogen wat ons betreft geen belemmering vormen voor noodzakelijke inhoudelijke verbeterstappen.

Tegemoetkomen aan onze inhoudelijke zorgen

In onze brief van 6 april gingen we ook in op de inhoudelijke zorgen die we bij de huidige concept-Hervormingsagenda Jeugd hebben. Dankzij het akkoord tussen Rijk en VNG kan het overleg over deze zaken weer worden hervat. We hopen dat de overheden onze zorgen serieus nemen en bereid zijn ons tegemoet te komen. Steun van de Tweede Kamer, die de betrokken bewindspersonen hiertoe tijdens het commissiedebat kan oproepen, is zeer welkom.

Concrete, afdwingbare en controleerbare afspraken

Samen willen wij aan de slag en serieuze stappen zetten in het verbeteren van de hulp aan kwetsbare kinderen en gezinnen. De concept-Hervormingsagenda Jeugd beschrijft wat alle betrokken partijen gaan doen om hier een bijdrage aan te leveren. We moeten er op kunnen vertrouwen dat deze stappen ook daadwerkelijk gezet worden. In veel gevallen zijn de acties door Rijk en gemeenten noodzakelijke randvoorwaarden voor de inzet die jeugdzorgorganisaties, professionals en cliëntorganisaties moeten leveren. Onze inhoudelijke zorgen bij de huidige conceptversie van de Hervormingsagenda Jeugd betreffen met name de vertaling van intenties naar concrete, afdwingbare en controleerbare afspraken. Sommige maatregelen worden alleen globaal aangekondigd, terwijl juist de precieze invulling cruciaal is (bijvoorbeeld wanneer onderwerpen in een AMvB of nadere regels worden uitgewerkt, maar de Hervormingsagenda nog niet duidelijk maakt hoe die regels zullen luiden). Maar de afgelopen jaren zijn goede landelijke afspraken (van afspraken in de Norm voor Opdrachtgeverschap tot afspraken over indexering, standaardisering, meerkosten, etc.) te vaak niet door alle gemeenten nagekomen, waarna handhaving door de stelselverantwoordelijke uit is gebleven. Vrijblijvende afspraken werken dus onvoldoende, terwijl het terugdringen van administratieve lasten en bureaucratie hard nodig zijn. De Hervormingsagenda Jeugd moet daarom veel concreter zijn, inclusief afspraken over het toezicht op de naleving ervan. Dat dit in staatsrechtelijk opzicht een lastig thema is, realiseren wij ons. Maar in de Hervormingsagenda Jeugd zal hier toch een passende oplossing voor moeten worden gevonden.

⁴ <https://www.ser.nl/nl/Publicaties/beleid-voor-jeugdzorg>

Donderdagochtend bij de ingang van Tweede Kamer

Verder is onze brief⁵ van 6 april nog steeds actueel. Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de verschillende ondertekenaars van deze brief. Op donderdagochtend 20 april van 09.00 tot 10.00 uur vindt er een ludieke actie plaats voor het Tweede Kamergebouw. U bent van harte uitgenodigd om bij ons langs te lopen en in gesprek te gaan met jongeren, ouders en professionals. Zij merken dagelijks de effecten van de jeugdhulp of jeugdzorg die niet goed is georganiseerd. We hopen u te treffen op het pleintje voor de hoofdingang van de Tweede Kamer!

Met vriendelijke groet,

Namens de:

- *Samenwerkende cliëntorganisaties: MIND, Ieder(in)*
- *Samenwerkende beroepsverenigingen Jeugd (SBJ): AJN, BPSW, BV Jong, FVB, LHV, LVVP, NIP, NVK, NVO, NVvP en V&VN*
- *Branches Gespecialiseerde Zorg voor Jeugd (BGZJ): Jeugdzorg Nederland, de Nederlandse ggz, Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland*

Illya Soffer, directeur Ieder(in)
Simone Melis, adjunct-directeur MIND

Arne Popma, voorzitter van de afdeling kinder- en jeugdpsychiatrie van de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP)
Vera Naber, voorzitter sectie jeugd bij het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP)

Olaf Prinsen, directeur Jeugdzorg Nederland
Theo van Uum, directeur Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN)
Youp van Zorge, manager de Nederlandse ggz

⁵ <https://www.jeugdzorgnederland.nl/wp-content/uploads/2023/04/Brief-Driehoek-tbv-CD-Jeugdbeleid-20-april-2023.pdf>